
No. 3, 2010 (Oktober)

Innhold:

Public service-foretakenes finansiering: Er tradisjonell lisens fortsatt det beste alternativ?

Nordisk mediepolitikk

Rapport om fellesnordisk TV-kanal diskuteres i Nordisk råd

Nordiske biblioteker arrangerer spilldag

Barne-TV-kanalene klarer seg bra i den globale konkurransen

Nordisk råds Filmpris 2010

Trykte medier

Fortsatt annonsefall for danske aviser [Danmark]

De trykte avisene beholder leserne [Finland]

Ny fastprisdispensasjon for bokbransjen? [Norge]

EU-kommisjonen godkjente endringer av svensk pressestøtte [Sverige]

Audiovisuelle medier

Det danske TV-markedet granskes [Danmark]

Ny landsdekkende FM-radiokanal [Danmark]

Endret organisasjonsstruktur i YLE [Finland]

Nye konsesjoner for TV [Finland]

Filmsatsingen fortsetter [Norge]

Alle filmdistributører har inngått digitaliseringsavtaler [Norge]

Støtte til digitalisering av kinoene [Sverige]

Ny myndighet og ny radio- og TV-lov [Sverige]

Informasjonssamfunnet

Alle finner har krav på god internettforbindelse [Finland]

Ny momsordning for elektroniske tjenester [Norge]

Nordicoms Internetbarometer 2009 er publisert [Sverige]

Publikasjoner

Offentlige rapporter i perioden juni-oktober 2010

Public service-foretakenes finansiering: Er tradisjonell lisens fortsatt det beste alternativ?

Finansiering av public service-radio og -TV debatteres i mange europeiske land – inkludert de nordiske. Øremerkete medieskatter, direkte støtte fra statsbudsjettet, salg av reklame og økt sponning av programmer er aktuelle forslag – i tillegg til tradisjonelle lisensløsninger.

Fjern lisensavgiften og privatiser NRK: Det norske Fremskrittspartiet ([handlingsprogram for 2009-2013](#)) danner et ytterpunkt i den nordiske public service-debatten. Behold lisensfinansieringen – og med det en armlengdes avstand til myndighetene – mener andre.

Debatten om de nordiske PS-medienes framtid dreier seg både om verdigrunnlag (hva skal public service være?), teknologi (eksempelvis PS-selskapenes internett-baserte tjenester) og finansiering (hvor lenge kan publikums betalingsvilje holde seg?). I denne utgaven av Medier i Norden er finansiering temaet, slik det også er i det neste møtet i den nordiske [seminarserien](#) "Public Service som kulturbærere i Norden. Ansvar och gränser", som arrangeres i Reykjavik 4.-5. november 2010.

Først en gjennomgang av den europeiske debatten om PS-foretakenes finansiering, så til situasjonen i de nordiske landene.

Europaparlamentet foreslår å styrke PS-foretakene

Større redaksjonell uavhengighet og bedre og mer stabil finansiering av PS-foretakene. Det er hovedbudskapet i et [forslag](#) til en resolusjon fra Europaparlamentets kulturkomité, avgitt i slutten av september 2010. PS-foretakene må også kunne utnytte internett i større grad for å nå ut til de yngre, mener EU-parlamentarikerne blant annet.

"Public broadcasters in some Member States are confronted with major problems jeopardising their political independence, their viability and even their financial basis," hevder kulturkomiteen. Den oppfordrer alle EUs medlemsland til å stoppe statlig innblanding i PS-foretakenes tjenester og tilbud.

Komiteen peker også på at noen medlemsland fremdeles ikke respekterer de europeiske normene for ytringsfrihet, mediepluralisme og uavhengige PS-medier: Medlemsland som ikke sørger for gode grunnvilkår for PS-selskapene må bli stilt til ansvar for det. I tillegg ønsker komiteen at alle medlemsland garanterer for åpenhet når det gjelder eierforholdene til private kringkastingsselskaper, og ber EU-kommisjonen sørge for framgang på dette feltet.

Redaksjonell frihet må beskyttes

Våre undersøkelser viser at politikerne i en rekke europeiske land enten har endret det tradisjonelle lisenssystemet for PS-foretakene, eller diskuterer å gjøre det, heter det i en ny rapport fra the European Audiovisual Observatory: IRIS plus 2010-4 "[Public Service Media: Money for Content](#)" (2010:24ff). Løsningene som diskuteres er som oftest en medieskatt eller direkte statlige subsidier er. Rapporten viser til at blandingsfinansiering av PS-foretak forekommer ganske ofte; lisens, salg av reklame og sponning av programmer. I noen land finnes innslag av statlig støtte som kompensasjon for at PS-foretakene ikke får selge reklameplass.

I IRIS-rapporten hevdes det at når PS-foretakene får direkte adgang til å disponere midler fra

lisensfinansiering, salg av reklame og sponing av programmer gir dette bedre beskyttelse mot politikeres forsøk på (indirekte) å påvirke programinnhold eller struktur. "In addition, a process whereby the level of funding is determined independently in accordance with actual needs should guard against funding cuts based on the current overall budgetary situation but unrelated to the subject matter," heter det i rapporten.

Det advares også mot risikoen for at myndighetenes verditester av PS-selskapenes nye tjenester kan føre til at økonomiske betraktninger gir innskrenkninger i den redaksjonelle friheten: "For programming autonomy is an element of broadcasting freedom that is particularly closely protected under European and constitutional law."

EU-kommisjonen overvåker PS-utviklingen

EU-kommisjonen holder øye med utviklingen innen de europeiske PS-foretakene. Ulovlig statsstøtte og konkurransevridning er temaer som går igjen når kommisjonen griper inn. I sommer [ajourførte kommisjonen](#) reglene for statsstøtte til PS – det dreier seg blant annet om verditesting av PS-selskapenes nye tjenester, noe som IRIS-rapporten også er inne på, se ovenfor.

En rekke konkrete utspill er kommet fra EU-kommisjonen om PS-foretakene i medlemslandene i de senere årene. Eksempelvis [godkjente kommisjonen](#) i sommer de franske myndighetenes nye støttepakke for France Télévisions. France Télévisions får inntekter både fra en del av overskuddet i et public service-fond og direkte statsstøtte. I løpet av 2011 skal reklamesendingene på PS-kanalene fjernes.

Derimot misliker EU-kommisjonen at Frankrike – og Spania – bruker skattlegging av overskuddet fra telekommunikasjonsoperatørene til å dekke PS-selskapenes bortfall av reklameinntekter. 30. september 2010 [meldte kommisjonen](#) at de to landene har fått to måneders frist til å rette seg etter gjeldende EU-regler. I motsatt fall blir saken brakt opp for EU-domstolen.

Klare råd fra EBU til Slovakia

Behold lisensfinansieringen! Det er [rådet fra EBU](#), den europeiske kringkastingsunionen, til de slovakiske myndighetene som vil finansiere landets PS-radio og -TV via statsbudsjettet.

EBUs direktør for radio, Raina Konstantinova, pekte under et møte i høst med blant andre den slovakiske kulturministeren Daniel Krajcer og Ivo Belet fra Europaparlamentets kulturkomité på at lisensfinansiering gir større redaksjonell frihet og økonomisk stabilitet enn statssubsidier. Krajcer beskrev den finansielle situasjonen for Slovakias PS-medier som alarmerende og mente at lisensfinansieringen ikke strakk til. Statssubsidiering er allerede en del av det finansielle grunnlaget for de slovakiske PS-mediene, der også reklameinntekter inngår.

Alle PS-foretaks mor, BBC – et kooperativ?

BBCs framtid debatteres i mange fora og det er kommet mange forslag til reformer og revitalisering. BBC bør omdannes til et kooperativ, foreslår Labours parlamentsmedlemmer David Miliband og Tessa Jowell, ifølge [The Guardian](#). Lisensbetalerne vil dermed få en demokratisk medbestemmelsesrett over foretakets virksomhet, mener politikerne. Inntil tidligere utenriksminister Miliband trakk seg tilbake som menig parlamentsmedlem i september var han med i Labours skyggeregjering, der også tidligere kulturminister Jowell er med.

BBC er eid av det britiske folk og kooperativmodellen kan åpne for at alle lisensbetalere er med på styringen av foretaket, mener de to Labour-politikerne. BBCs virksomhet er finansiert med lisens, som utgjør 3, 4 milliarder pund. En mulighet som skisseres er å gi kooperativmedlemmene, det vil si lisensbetalerne, rett til å velge representanter til et medlemsråd. Dette rådet kan kontrollere styringsorganet [BBC Trust](#) gjennom å peke ut et flertall av medlemmene der.

Nordiske PS-foretak – like, men likevel forskjellige

Statlig eid aksjeselskap eller selvstendig statlig institusjon (Danmark) er den framherskende eierskapsformen for de nordiske PS-foretakene. Sverige skiller seg ut. Ikke bare er radio- og TV-virksomheten delt på flere selskaper, men de er eid av en forvaltningsstiftelse, som fordeles lisensmidlene – lisensens størrelse fastsettes av regjeringen.

I Danmark splittes lisensmidlene opp og fordeles til en rekke formål, ikke bare til PS-foretaket DR, som riktignok får mesteparten. En omfattende medieavtale trekker opp linjene. Mer om dette nedenfor.

Ganske like varianter av lisens knyttet til eierskap av apparater er finansieringsformen for PS-foretakene i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Reklamefinansiering har ikke vært tillatt, med et unntak for Norges NRK: På tekst-TV og nettstedet nrk.no har NRK inntil nylig kunnet selge reklameplass. Islands PS-foretak RÚV har lenge vært delvis reklamefinansiert, og i 2009 ble lisensen erstattet av en øremerket medieskatt. Mer om dette nedenfor.

Danmark

En omfattende medieavtale, mellom regjeringen og støttepartier i Folketinget, og public service-kontrakter mellom Kulturministeriet og de enkelte PS-foretak, er fundamentet for Danmarks PS-medier. DR er en selvstendig, statlig eid, institusjon og lisensfinansiert. TV 2/Danmark er et statlig eid aksjeselskap, men reklamefinansiert mens de regionale TV 2-kanalene er finansiert med lisensmidler og sponing. Av medieavtalen 2011-2014 går det fram at hensikten er å privatisere TV 2 "når selskabets økonomiske situation og de igangværende statsstøttesager giver mulighed for det." EU-kommisjonen har hatt en rekke saker gående mot den danske regjeringen, som gjelder statsstøtte til og omstrukturering av TV 2 A/S.

Ny, privatdrevet public service FM-radiokanal

Regjeringens [medieavtale for 2011-2014](#) innebærer etablering av en ny PS radiokanal, privatdrevet og finansiert av lisensmidler, ca. DKK 100 millioner. I tillegg kommer en "public service-pulje", et fond på DKK 37,5 millioner årlig, finansiert av lisensmidler: Det deles ut midler til kommersielle radio- og TV-kanalers programproduksjon.

DR og TV 2 må hvert år bidra med DKK 60 millioner til dansk filmproduksjon, mens ytterligere DKK 25 millioner av lisensmidlene overføres direkte til Det Danske Filminstitut. DR er også pålagt å legge ut produksjoner i det private produksjonsmiljøet for DKK 250 millioner (stigende over noen år fra dagens nivå på 150 millioner).

Sponing av programmer er tillatt for DR, TV 2 og de regionale TV 2-virksomheder med visse begrensninger. Ifølge den nye medieavtalen 2011-2014 tillates produkt plassering i programmer og filmer i tråd med EU-direktivet om audiovisuelle medietjenester. Dette gjelder TV 2 A/S, som også kan sende programmer det er betalt for, men ikke DR og de regionale TV 2-virksomheder.

Medieavtalen innfører "en markedsvurdering af nye væsentlige DR-tjenester, så public service-værdien fremover vejes op imod bl.a. mulighederne for private aktørers varetagelse af sådanne tjenester."

DR innskrenker driften

Regjeringen mener at den nye medieavtalen for perioden 2011-2014 styrker PS-sektoren, mens DR ser det som en [svækkelse av DRs virksomhet](#). PS-foretaket har sagt opp en rekke ansatte og må gi slipp på sin klassiske radiokanal P2 til fordel for den nye privatdrevne, men lisensfinansierte radiokanalen. DR hadde i flere år en spareplan på grunn av store overskridelser i forbindelse med bygging av nytt hovedkvarter, og regnet tidligere i år med å komme på offensiven igjen, økonomisk sett.

Fra TV-lisens til medielisens

Den danske lisensen ble endret i forbindelse med forrige medieavtale, for perioden 2007-2010, og deretter kalt medielisens. Avtalen hadde stor politisk bredde, i motsetning til den nye, som blant annet Socialdemokraterne ikke vil støtte.

Det betales medielisens for apparater som kan motta og gjengi bildeprogrammer og -tjenester beregnet på allmennheten. Det er egne satser for husstander 303 euro (DKK 2.260) i 2010 og foretak og organisasjoner. Dersom man bare har radio betales en egen radiolisens for apparater som bare kan motta og gjengi radioprogrammer; 43 euro (DKK 320) i 2010.

Finland

I Finland forårsaket overgangen til digitalt marknett for TV for noen år siden at titusentalls seere i en periode sluttet å betale TV-avgiften, skriver Lars-Åke Engblom (Vad händer med public service när finansieringen förändras? 2010:241. Utgitt av Institutionen för journalistikk, medier och kommunikation, Göteborgs universitet, 2010.)). Nedgangen var blant annet et uttrykk for meninger om hvordan digital-TV-overgangen ble håndtert, og underminerte lisenssystemets legitimitet. En parlamentarisk arbeidsgruppe fikk i oppdrag å gå gjennom finansieringen av PS-foretaket YLE.

Medieavgift foreslått i 2009

Våren 2009 [foreslo arbeidsgruppen](#) "att den nuvarande televisionsavgiften ersätts av en medieavgift för offentlig service, som automatiskt uppbärs av alla hushåll och företag av en viss storlek. Medieavgiften skulle vara lägre än televisionsavgiften. ... För att den offentliga servicens oberoende ska garanteras anser arbetsgruppen att finansieringen också i fortsättningen bör bestå av avgifter som betalas av medborgare och sammanslutningar. Avgiften skulle inte längre vara bunden till att man äger en tv-apparat och samtidigt frångår man systemet med granskning av televisionsavgiften."

I oktober 2009 [meldte Kommunikationsministeriet](#), som har ansvar for kringkastingsvirksomhet i Finland, at medieavgiften skulle innføres fra begynnelsen av 2012. I tillegg kom YLEs forvaltningsmodell til å bli endret, slik at PS-virksomheten overvåkes av et frittstående råd, uavhengig av YLEs administrasjon.

Direkte statsstøtte til YLE?

Et drøyt halvår senere ble imidlertid den nye finansieringsmodellen lagt til side av regjeringen, som anså at det ikke fantes tilstrekkelig parlamentarisk støtte for å gjennomføre reformen. Når det gjaldt YLEs organisasjon var det derimot enighet om gjøre endringer, men kommunikationsminister Suvi Lindén tilføyde i en [pressemelding](#) at "beträffande finansieringen måste vi ännu överväga olika alternativ. Min personliga åsikt är att det mest

rättvisa alternativet skulle vara att täcka finansieringen av YLE med medel ur statens budget." Der ligger saken fortsatt, og YLE finansieres inntil videre av en TV-avgift. YLE kan ikke selv produsere sponsede programmer, men kan vise sponsede programmer produsert av frittstående produsenter, med visse begrensninger.

YLE må spare penger

Televisionsavgiften stiger med 14 euro til 245 euro per år i 2011. Televisionsavgift betales for "televisionsapparat (...) en apparat eller utrustning avsedd för att ta emot och följa med televisionsprogramutbud."

YLE må ifølge lederen av YLEs förvaltningsråd, Kimmo Sasi (Saml), spare rundt 20 millioner euro for å holde budsjettet til neste år. "Antalet betalda tv-avgifter har minskat avsevärt på senare år, vilket anstränger Rundradions ekonomi. Pia Viitanen (SDP) som sitter i förvaltningsrådet efterlyser en diskussion om budgetfinansiering av Yles verksamhet. Förvaltningsrådets vice ordförande Elsi Katainen (C) är inne på samma linje," skriver Svenska YLE i [en melding](#).

Island

PS-foretaket RÚV var delvis lisensfinansiert, delvis reklamefinansiert, da Altinget i 2007 bestemte å innføre en øremerket skatt i stedet for lisensen. Debatten delte seg, mellom de borgerlige regjeringspartiene, som ville ha medieskatt, og venstreopposisjonen. De anså at å gi RÚV status som statlig selskap, delvis skattefinansiert, var første steg for å lette et framtidig salg av foretaket.

Medieskatten tok til å gjelde fra 1. januar 2009. Fortsatt er reklamefinansiering og sponing (med visse begrensninger) blant RÚVs finansieringskilder og gir ca. en tredjedel av den samlede inntektene. Alle skattytere mellom 16 og 70 år, med en viss minimumsinntekt, betalte i 2010 en sum tilsvarende 99 euro, som skulle ha gått uavkortet til RÚV. Pensjonister er fritatt for medieskatten, mens foretakene betaler etter spesielle takster, ifølge Lars-Åke Engblom: "Vad händer med public service när finansieringen förändras?" (Norden och världen. Perspektiv från forskningen om medier och kommunikation, s. 239 ff. Utgitt av Institutionen för journalistikk, medier och kommunikation, Göteborgs universitet, 2010.)

Lisensreform med begrenset suksess

Tanken med medieskatten, da beslutningen ble tatt i 2007, var at RÚV skulle få like mye penger til finansiering av driften som under det tidligere systemet, skriver Lars-Åke Engblom. Så kom finanskrisen, der Island ble rammet hardere enn de fleste andre land. Ti prosent av inntektene fra medieskatten burde gå til andre formål i 2010, mente finansministeren. Kulturministeren ville begrense det til fem prosent, mens kompromisset til slutt ble åtte prosent. RÚVs finansieringsgrunnlag viste seg å være lite forutsigbart under slike forhold.

I tillegg kommer at RÚV, som alle statlige foretak, sorterer under finansdepartementet, mens kultur- og undervisningsdepartementet har ansvaret for mediespørsmål. "Inom RÚV ser man en (enda) fördel med nyordningen: inkasseringssystemet med licenskontrollanternas har försvunnit. Därmed har 60-80 miljoner isländska kr per år kunnat sparats," skriver Engblom (2010:243). På kort sikt er konsekvensen at RÚV både har fått verre økonomiske forhold og blitt enda mer avhengig av statlige myndigheter enn tidligere.

Norge

Public service – eller allmennkringkasting som det kalles i Norge – står fortsatt sterkt blant befolkningen. "To av tre nordmenn mener NRK gir dem valuta for lisenspengene," går det fram av PS-foretaket NRKs [profilundersøkelse](#) 2009.

"Den teknologiske utviklingen kan komme til å utfordre det eksisterende avgiftssystemet," påpeker Kulturdepartementet i Stortingsmelding nr. 30 (2006-2007) "[Kringkasting i en digital fremtid](#)". Departementet drøfter mulige løsninger, og konkluderer med at det "vil inntil videre legge opp til at dagens system for kringkastingsavgift videreføres gjennom en teknologinøytral definisjon av begrepet 'fjernsynsmottaker', kombinert med en meldepliktsordning som er avgrenset til å omfatte tradisjonelle fjernsynsmottakere." Definisjonen i Forskrifter om fjernsynsmottakere: "Den som har (bl.a. også den som låner eller leier) fjernsynsmottaker plikter å betale den kringkastingsavgift som til enhver tid er fastsatt av Stortinget."

Ingen endring av NRKs finansiering med det første

I regjeringskoalisjonen (Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet) er det for tiden ingen som arbeider for å endre lisensordningen (kringkastingsavgiften). Riktignok var det i sommer antydninger til lisensdebatt via mediene. Mye tyder på at enkelte av disse partienes mediepolitikere ønsker en medieavgift på PCer og mobiltelefoner som kan ta i mot TV-programmer.

På den annen side har NRKs lisensavdelings [presisering](#) på nrk.no tilsynelatende allerede for lenge siden kommet politikerne i forkjøpet (med unntak av mobiltelefon som kan ta i mot TV-programmer): "Med fjernsynsmottaker menes blant annet TV, DVD/video m/tuner, satellittmottaker, dekodere, PC med TV-kort/tuner og lignende."

NRK varsler nedskjæring av tilbud

Situasjonen kan endre seg etter stortingsvalget i 2013, om noen av meningsmålingene fra høsten 2010 blir valgresultatet; Høyre og Fremskrittspartiet kan få rent flertall sammen. Begge er enige om at NRK-lisensen skal avskaffes, men Fremskrittspartiet vil gå et skritt lengre og selge NRK til private interesser (se Medier i Norden 2-2009: NRK-lisensen under politisk press). Kulturdepartementet fant det for øvrig nødvendig å bestille en ekstern "[Utredning om konsekvenser av markedsfinansiering og privatisering av NRK](#)" som ble publisert i september 2009, noen dager etter stortingsvalget.

Kringkastingsavgiften er 278 euro (NOK 2.434) i 2010, og NRK ba Kulturdepartementet om å få øke den med 80 kroner i 2011. I statsbudsjettet som ble lagt fram 5. oktober 2010 kom svaret: 40 kroners økning. NRK [varsler nedskjæring](#) i tilbud som en mulig følge av at NRK-budsjettet for 2011 vil måtte reduseres med om lag 75 millioner kroner.

Som de fleste andre PS-foretak i Norden har NRK inntekter av salg av programmer og effekter knyttet til programvirksomheten. I utgangspunktet kan programmer ikke sponses, men unntak kan gjøres. Inntil 15. september 2010 kunne NRK selge reklameplass på nettstedet nrk.no. For tiden har Kulturdepartementet [en høring](#) av Medietilsynets gjennomgang av NRKs tjenester på nye medieplattformer.

Sverige

De tre PS-foretakene SR, SVT og UR er betydelige nasjonale kulturinstitusjoner, framholdt kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth da hun presenterte propositionen "[Utveckling för oberoende och kvalitet – Radio och TV i allmänhetens tjänst 2010-2013](#)" sommeren 2009.

Året før kom utredningen "[Kontinuitet och förändring](#)" (SOU 2008:64), som hadde til hensikt å "föreslå förändringar som stärker public service-företagens självständighet och oberoende från staten samtidigt som deras effektivitet säkerställs."

Ingen heving av radio- og TV-avgiften de kommende år

Public service-selskapene styrkes økonomisk i de kommende årene, slo kulturministeren fast i 2009. I 2010 får de til sammen 6,7 milliarder SEK, en oppjustering på 3 %, eller 200 millioner. Deretter er oppjusteringen av budsjettet 2 % per år. Økningen de siste årene i antall lisensbetalere medførte at det ikke er nødvendig å heve radio- og TV-avgiften i 2010 og 2011 fra 2009-nivået: 195 euro (SEK 2.076).

Radio- og TV-avgift skal betales av alle som eier en TV-mottaker, som defineres slik: "En TV-mottagare är en sådan teknisk utrustning som är avsedd att ta emot utsändning eller vidareändring av TV- program, även om utrustningen också kan användas för annat ändamål."

I utgangspunktet er sponning av programmer ikke tillatt for SR og SVT – med visse unntak. Bestemmelsene for direkte sponning ble nylig skjerpet: Maksimalt 20 arrangementer per år skal kunne sponses.

Stiftelse eier PS-foretakene

Den svenske PS-modellen, med tre foretak eid av [Förvaltningsstiftelsen](#) for Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB og Sveriges Utbildningsradio AB skiller seg ut i nordisk sammenheng. Lisensinntektene ble fordelt slik i 2008: SVT fikk 53,2 prosent, SR 34,9 prosent, UR 4,5 prosent, SR förvaltning 4,7 prosent, Radiotjänst 2,5 prosent, Granskningsnämnden 0,1 prosent og Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB og Sveriges Utbildningsradio AB 0,01 prosent.

PS-foretakene skal være ikke-kommersielle

Like før riksdagsvalget i Sverige høsten 2010 – som førte til at alliansepartiene fortsatte i regjering – gikk kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth ut med en erklæring om public service-foretakenes framtid, gjengitt i Medievärlden.

Ministeren [skriver](#) at når det gjelder "radio och tv i allmänhetens tjänst är våra besked tydliga: SR och SVT ska vara icke-kommersiella och därmed vara fria från reklam, sponsring och produktplacering. ... SVT och SR ska ha ett tydligt uppdrag, men också tydliga gränser. Och framförallt; de ska vara oberoende av kommersiella och andra intressen."

Medienotiser:

Nordisk mediepolitikk

Rapport om fellesnordisk TV-kanal diskuteres i Nordisk råd

[Nordisk mediepolitikk]

Nordisk råds Kultur- og utdanningsutvalg legger under Nordisk råds sesjon i Island 2.-4. november fram en rapport om en fellesnordisk fjernsynskanal, melder Nordisk råd/Nordisk ministerråds nyhetstjeneste. Forbildet for kanalen er Arte, en fransk-tysk kulturkanal.

Mangfold og kvalitet og en orientering i retning av nordisk og europeisk innhold er rettesnoren for diskusjonen som nå skal føres om prosjektet. Kanalen skal være "et vesentlig alternativ til den amerikanske fjernsynsdominansen", ifølge Olemic Thommesen, medlem av Nordisk råds Kultur- og utdanningsutvalg.

I [meldingen](#) fra Nordisk råd/Nordisk ministerråds nyhetstjeneste utdyper Thommesen sitt syn: "I tillegg til at en fellesnordisk fjernsynskanal vil være med på å skape ny dynamikk i nordisk fjernsynsproduksjon, tror jeg også at vi med en felles kanal vil få en plattform for den fellesnordiske offentligheten. I dag er det et problem at vi ikke har en felles nordisk arena for medier."

Kilde: Nordisk råd/Nordisk ministerråd (21. september 2010)

Nordiske biblioteker arrangerer spilldag

[Nordisk mediepolitikk]

Målet med den første fellesnordiske spilldagen 13. november 2010 er å styrke bibliotekenes rolle i samfunnet. Nye medier som dataspill blir etter hvert sentrale elementer i bibliotekene, framgår det av invitasjonen som er sendt ut i forbindelse med spilldagen.

[Nordisk spilldag](#) er et initiativ fra en rekke norske, svenske og danske biblioteker, Nordic Game Program og Nasjonalbiblioteket i Norge.

I invitasjonen pekes det på at det er avgjørende for bibliotekenes legitimitet og rolle som en aktiv samfunnsarena at man har tilgang til nye medier, kan tilby kvalitetsvurderinger og være en møteplass for hele befolkningen i alle livsfaser.

Kilde: Det norske Nasjonalbiblioteket (15. september 2010)

Barne-TV-kanalene klarer seg bra i den globale konkurransen

[Nordisk mediepolitikk]

Public service-foretakene DR (Danmark), SVT (Sverige) og NRK (Norge) har alle tilbud om egne TV-kanaler for barn. NRK Super, SVTB og DR Ramasjang er de største enkeltkanalene beregnet på barn i tidsrommet disse kanalene sender.

Barne-TV med et godt og variert tilbud levert i reklamefrie rammer faller tydeligvis både i smak hos foreldrene og barna, var konklusjonen under Nordvisions medieforskerdag i Helsinki i høst. Kanalene klarer seg bra i konkurransen med globalt orienterte, kommersielle kanaler.

Medieforskere fra NRK, SVT, SR, YLE og DR møtes hvert år for å dele erfaringer og diskutere utfordringer. I tillegg til barne-TV-kanalene dreide årets diskusjoner seg også om nye målemetoder for å kunne vurdere innholdet i programmer der følelsesmessig involvering er avgjørende, [melder Nordvision](#).

Kilde: Nordvision (15. september 2010)

Nordisk råds Filmpris 2010

[Nordisk mediepolitikk]

Fem filmer – en fra hvert av de nordiske landene – er nominert til Nordisk råds filmpris for 2010. Vinneren blir kunngjort 20. oktober og prisen, på DKK 350.000, overrekkes vinnerfilmens regissør, manusforfatter og produsent 3. november under Nordisk råds sesjon i Reykjavik, [melder Nordisk råd/Nordisk ministerråd](#).

De nominerte filmene er danske Submarino, finske Miesten vuoro (Steam of Life), islandske The Good Heart (The Good Heart), norske Upperdog (Upperdog) og svenske Metropia (Metropia).

I tillegg til filmprisen deler Nordisk råd hvert år ut en litteraturpris, en musikkpris og en natur- og miljøpris. Målet med prisene er å øke interessen for nabolandenes litteratur, språk, musikk og film.

Kilde: Nordisk råd/Nordisk ministerråd (24. august 2010)

Trykte medier

Fortsatt annonsefall for danske aviser

[Trykte medier] [Danmark]

De danske dagsavisene fortsetter nedgangen – mens avisene både i Sverige og Norge er i ferd med å gjenvinne tapte annonseandeler. Ni prosent nedgang i første halvår 2010 innebærer at TV-sektoren nå er størst på det danske annonsemarkedet.

Annonseomsetningen var totalt DKK fem milliarder i første halvår – en nedgang fra samme periode i fjoråret på om lag to prosent, [ifølge Medievärlden/ Dansk oplagskontroll](#). Dagspressens andel totalomsetningen var en knapp milliard kroner, mens TV-sektoren omsatte for om lag 1,1 milliarder.

Kilde: Medievärlden (29. september 2010)

De trykte avisene beholder leserne

[Trykte medier] [Finland]

De trykte avisene har fortsatt nesten like mange lesere som ved forrige måling, ifølge den nye utgaven av Nationella Medieundersökningen, utført av TNS Gallup Oy på vegne av en rekke organisasjoner på medieområdet.

Tidningarnas Förbund [melder](#) at rekkefølgen blant de mest leste avisene er uforandret, med Helsingin Sanomat på topp (940.000 lesere), fulgt av Ilta-Sanomat (689.000) og Iltalehti (628.000).

Av de 189 dagsavisene og tidsskriftene som inngår i undersøkelsen leser finnene i gjennomsnitt åtte tidsskrifter og to aviser. Om lag 30 minutter brukes i gjennomsnitt på å lese en dagsavis.

Kilde: Tidningarnas Förbund (22. september 2010)

Ny fastprisdispensasjon for bokbransjen?

[Trykte medier] [Norge]

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets skal før nyttår – etter en høringsrunde med avslutning 15. oktober 2010 – bestemme seg for om det fortsatt skal gis unntak fra konkurranseloven for samarbeid ved omsetning av bøker. Den såkalte [Fastprisavtalen](#) utløper ved kommende årsskifte, om det ikke gis et slikt unntak.

Departementet [foreslår](#) at unntaksforskriften videreføres i fire år. Det presiseres at den gjelder alle bokformater, også e-bøker og lydbøker. Forslaget omfatter ikke anledning til å videreføre fastpris for fagbøker og lærebøker til høyere utdanning.

Kilde: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (1. oktober 2010)

EU-kommisjonen godkjente endringer av svensk pressestøtte

[Trykte medier] [Sverige]

Etter fire års prøving i EU-systemet godtok EU-kommisjonen i juli 2010 at den svenske pressestøtteordningen er forenlig med EUs regler om statsstøtte til foretak. Prøvingen omfattet i begynnelsen hele pressestøttesystemet, og avsluttes nå i sin helhet.

EUs beslutning kom etter at riksdagen godkjente regjeringens forslag om visse justeringer av støtten til storbyavisene; det vil si den del av støtten som omfatter Svenska Dagbladet og Skånska Dagbladet, ifølge en [pressemelding](#) fra Kulturdepartementet. Blant annet senkes den maksimale årlige støtten fra SEK 60 millioner til 45 millioner. I tillegg innføres regler om at aviser som får støtte hvert år må gjøre rede for hvordan den brukes. Presstödsnämnden skal granske redegjørelsene og en rapport sendes til EU-kommisjonen.

Like før høstens riksdagsvalg foretok [Medievärlden](#) en rundspørring som viste at "(Moderaterna) och Kristdemokraterna vill ha en översyn av hela presstödet medan Folkpartiet vill att det på lång sikt ska avskaffas. Centerpartiet vill ha det kvar för att på så sätt bevara mångfalden i tidningsvärlden."

Ingen av alliansens partier mener at det bør bli lettere for mindre aktører og nettstedsskrifter å få pressestøtte. Centern gir uttrykk for at ingen nettstedsskrifter skal omfattes av pressestøtte, ifølge Medievärlden.

Kilde: Kulturdepartementet / Medievärlden (20. juli / 14. september 2010)

Audiovisuelle medier

Det danske TV-markedet granskes

[Audiovisuelle medier] [Danmark]

Konkurrencestyrelsen og Forbrugerstyrelsen er i gang med en analyse av markedet for TV-kanaler. Konkurransen på TV-markedet er ikke effektiv nok, [antar de to styrelsene](#): Det er få landsekkende distributører av TV-kanaler, og noen kanaler leveres bare av bestemte distributører.

Det grunnleggende trekket i markedet er at det bare er mulig å velge mellom kanalpakker, satt sammen av distributørene. Økt konkurranse og bedre valgmuligheter for forbrukerne er målet for undersøkelsen, som skal være klar før sommeren 2011.

Kilde: Konkurrencestyrelsen (30. september 2010)

Ny landsdekkende FM-radiokanal

[Audiovisuelle medier] [Danmark]

I medieavtalen for perioden 2011-2014, inngått mellom regjeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance i mai 2010, inngår en fjerde landsdekkende, lisensfinansiert public-service FM-kanal. Den skal drives av en privat aktør, etter anbud, og det gis lisensmidler, DKK 100 millioner, til driften. Avtalen medfører at DR må legge ned sin klassiske P2-kanal.

Et hurtigarbeidende utvalg har fremmet tre forslag til programprofil, og partene i medieavtalen har valgt en såkalt "news/talk"-profil. Lederen for utvalget, Suzanne Moll, sier i en [pressemelding](#) at en slik programprofil ikke finnes i det danske radiomarkedet i dag.

Høsten 2010 skal det utarbeides anbudskrav, som sendes til høring før kanalen lyses ut på anbud.

Kilde: Kulturministeriet (10. september 2010)

Endret organisasjonsstruktur i YLE

[Audiovisuelle medier] [Finland]

En utgivelsesenhet, tre innholdsenheter og en produksjonsenhet. Slik skal strukturen i YLEs organisasjon være fra kommende årsskifte, har YLEs förvaltningsråd bestemt.

Reformen understreker at YLE først og fremst sysler med innholdsproduksjon. Omstruktureringen gjør det mulig å styre public service-foretakets virksomhet gjennom større og klarere enheter. Bedre utnyttelse av ressursene fører til at YLEs økonomiske mål kan nås, understrekes det i en [pressemelding](#).

Kilde: YLE (30. september 2010)

Nye konsesjoner for TV

[Audiovisuelle medier] [Finland]

Fire nye programkonsesjoner for TV i kanalknippene B, C og E er tildelt. Konsesjonene er gyldige til årsskiftet 2016/2017, [melder](#) Kommunikationsministeriet.

URHOtv Oy ble tildelt en konsesjon for sportssendinger i kanalknippe B, som kan ses i hele landet. MTV Oy fikk konsesjon i C-knippen for å sende betal-TV-kanalen CANAL+ Sport2.

I E-knippen ble det bevilget to konsesjoner; til SBS Finland Oy (gratis-kanalen The Voice TV) og Sanoma Television Oy (starter ny betal-TV-kanal; Nelonen Maailma).

Kilde: Kommunikationsministeriet (30. september 2010)

Filmsatsingen fortsetter

[Audiovisuelle medier] [Norge]

Regjeringen foreslår at det til sammen bevilges NOK 659 millioner til film- og medieformål i 2011. Av dette gis NOK 389 millioner som direkte produksjonsstøtte via Norsk filminstitutt, ifølge en [pressemelding](#) fra Kulturdepartementet.

Produksjonsmidlene til dokumentarfilm, fjernsynsdrama og kinofilm øker, det blir økning i midlene til regionale filmtiltak og en innkjøpsordning for dataspill til bibliotekene blir etablert.

Kilde: Kulturdepartementet (5. oktober 2010)

Alle filmdistributører har inngått digitaliseringsavtaler

[Audiovisuelle medier] [Norge]

Bransjeorganisasjonen Film & Kino har nå inngått avtaler om finansiering av digitalisering av norske kinoer både med de uavhengige distributørene og de seks store Hollywood-studiene. Avtalene skal evalueres i 2012.

Digitaliseringen av kinoene antas å være fullført før sommeren 2011, om lag ett år tidligere enn først antatt.

I [pressemeldingen](#) fra Film & Kino presiseres det at "(Avtalene) er basert på en såkalt VPF (Virtual Print Fee). Det er en avgift distributørene betaler ved oppsetting av film på kino i en periode på mellom seks og åtte år, til investeringene med digitaliseringen er nedbetalt. Bakgrunnen er at den tradisjonelle distribusjon av 35mm til kinoene opphører."

Kilde: Film & Kino (30. september 2010)

Støtte til digitalisering av kinoene

[Audiovisuelle medier] [Sverige]

I en fireårsperiode fra 2012 vil regjeringen satse SEK 60 millioner på digitalisering av svenske kinoer. Årsaken er at et større antall kinoer, fremst på mindre steder, kan bli nedlagt fordi de ikke makter omstillingen til digital drift på egenhånd, ifølge en [pressemelding](#).

Tilbudet på kinoene blir mer mangfoldig i en digitalisert verden: Opera, konserter og teaterforestillinger kan overføres uten tanke på avstander. Svenska Filminstitutet skal administrere satsingen.

Kilde: Kulturdepartementet / Näringsdepartementet (16. september 2010)

Ny myndighet og ny radio- og TV-lov

[Audiovisuelle medier] [Sverige]

Myndigheten för radio och tv erstattet 1. august 2010 de to nedlagte myndighetene Radio och TV-verket og Granskningsnämnden för radio och TV. Samtidig trådte en ny radio- og TV-lov i kraft.

Lovendringene gjelder blant annet bestillings-TV (også web-TV), som nå skal omfattes av loven, nye regler for TV-reklame og ett nytt regelverk som gir mulighet for riksdekkende digital kommersiell radio. EUs direktiv om audiovisuelle tjenester innføres gjennom den nye radio- og TV-loven, går det fram av en [pressemelding](#).

Kilde: Myndigheten för radio och tv (2. august 2010)

Informasjonssamfunnet

Alle finner har krav på god internettforbindelse

[Informasjonssamfunnet] [Finland]

Fra juli 2010 har alle finner krav på internettforbindelse med en megabit pr sekund – til en rimelig pris. Finland er det første landet som har definert internettforbindelse som en del av de offentlige tjenestene, tilgjengelig for alle.

Dette har vakt oppmerksomhet rundt om i verden, ifølge en [pressemelding](#) fra Kommunikationsministeriet. Kommunikationsminister Suvi Lindén er blitt medlem av FNs bredbåndskommisjon, som skal utarbeide rekommandasjoner med sikte på å løse utviklingslandenes kommunikasjonsbehov. Det finske [eksemplet](#) kan gi veiledning om hvordan kommunikasjonsteknologi kan støtte økonomisk og sosial utvikling.

Kilde: Kommunikationsministeriet (29. juni og 9. juli 2010)

Ny momsordning for elektroniske tjenester

[Informasjonssamfunnet] [Norge]

Den norske e-boksatsingen er forsinket som en følge av at bokbransjen har ventet på at myndighetene skal frita e-bøker for moms, på linje med trykte bøker.

I statsbudsjettet for 2011 gis det ingen signaler i den retningen bransjen ønsker. I stedet foreslås det innført merverdiavgiftsplikt "(når) privatpersoner bosatt i Norge kjøper elektroniske tjenester fra utlandet. – Det bør betales merverdiavgift ved nedlasting av filmer og e-bøker mot betaling, uavhengig av om produktet kjøpes fra tilbyder etablert i Norge eller utlandet. Vi må ha like konkurransevilkår," sier finansminister Sigbjørn Johnsen i en [pressemelding](#).

Det vil ta tid å få på plass fungerende ordninger og derfor vil merverdiavgiftsplikten for elektroniske tjenester fra utlandet ikke tre i kraft før 1. juli 2011.

Kilde: Finansdepartementet (5. oktober 2010)

Nordicom-Sveriges Internetbarometer 2009 er publisert

[Informasjonssamfunnet] [Sverige]

En av fire svensker har brukt sosiale medier en gjennomsnittsdag – like mange anvender tradisjonelle medier på internett, ifølge [Nordicom-Sveriges Internetbarometer 2009](#).

Eldre befolkningsgrupper bruker internett for e-post, informasjonssøk og lesing av dagsaviser, mens barn- og ungdomsgruppene er mer opptatt av de sosiale mediene, som nettverk, diskusjonsfora og chatting. Blant de yngre anvender drøyt 65 prosent sosiale medier en gjennomsnittsdag, flere jenter/ynge kvinner enn gutter/ynge menn.

Halvparten av guttene og 37 prosent av jentene i gruppen 9-14 år har spilt PC-/TV-/internettspill en vanlig dag. Action- og eventyrspill er mest populære.

Kilde: Nordicom-Sverige (5. oktober 2010)

Publikasjoner

Offentlige rapporter i perioden juni-oktober 2010

[Publikasjoner]

Norden

[Telecommunication Markets in the Nordic Countries](#)

Kilde: Finnish Communications Regulatory Authority (FICORA) / Kommunikationsmyndigheten PTS, Sverige / Post and Telecom Administration in Iceland / Post og Teletilsynet, Norge / IT- og Telestyrelsen, Danmark (juni 2010)

Danmark

[Dialog og fleksibilitet i fremtidens filmstøtte](#)

Rapport fra kulturministerens utvalg om framtidens filmstøtte, nedsatt i juli 2010.

Kilde: Kulturministeriet (oktober 2010)

[Danske indholdsproducenter: Film, TV og Computerspil i tal, 2009](#)

Rapport fra Copenhagen Entertainment og Computerspilzonen.

Kilde: Det Danske Filminstitut (oktober 2010)

[Dansk film. En styrkeposition for den globale markedsføring af Danmark](#)

Rapporten inngår i det forberedende arbeidet for neste filmavtale; 2011-2014.

Kilde: Det Danske Filminstitut (oktober 2010)

[Mediepolitisk aftale 2011-2014](#)

Ny fireårig mediepolitisk avtale mellom regjeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance.

Kilde: Kulturministeriet (mai 2010)

Finland

[The Finnish Film Foundation's Facts & Figures 2009](#)

Statistics and other information on the Foundation's activities as well as the whole Finnish Film industry.

Kilde: The Finnish Film Foundation (juni 2010)

Norge

[Bredbåndsdekning 2010](#)

Rapporten "Bredbåndsdekning 2010" er levert av konsultentselskapet Nexia på oppdrag av Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet.

Kilde: Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (oktober 2010)

[Rapport om NRKs eksisterende tjenester på nye medieplattformer](#)

Medietilsynets gjennomgang NRKs gjeldende tjenester på nye medieplattformer har form av en rådgivende uttalelse og er sendt Kulturdepartementet for videre oppfølging.

Kilde: Medietilsynet (juni 2010)

[Allmennkringkastingsrapporten 2009](#)

Rapporten belyser hvordan NRK, TV 2, P4 og Radio Norge har løst sine oppgaver som allmennkringkastere.

Kilde: Medietilsynet (juni 2010)

[Eksportundersøkelsen 2008](#)

Undersøkelsen av norsk filmeksport er utført sommeren 2010 av Nils Klevjer Aas, seniorrådgiver ved Norsk filminstitutt.

Kilde: Norsk filminstitutt (september 2010)

Sverige

Dagspressens økonomi 2009

Professor Karl Erik Gustafsson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping, Olov Enström og Per Sandén, Presstödsnämnden, er ansvarlige for rapporten.

Kilde: Presstödsnämnden (august 2010)

Mångfald og kvalitet i Sveriges Television

Rapporten inngår i en serie om det svenske medielandskapet som utføres av professor Kent Asp ved institutionen for journalistik medier og kommunikation ved Göteborgs universitet på oppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV.

Kilde: Granskningsnämnden för radio och TV (juli 2010)

Medieutveckling 2010

Radio- og TV-verkets årlige rapport om medieutviklingen i Sverige.

Kilde: Radio- og TV-verket (juni 2010)

Medier i Norden

Redaktör: Terje Flisen

Ansvarig utgivare:

Ulla Carlsson

NORDICOM

Göteborgs universitet

NORDICOM är en institution under Nordiska Ministerrådet

Medier i Norden er et uavhengig internett-basert nyhetsbrev som følger den politiske, økonomiske og teknologiske utviklingen på medieområdet. Aktuelle temaer og trender belyses i artikler og notiser.

Nyhetsbrevet publiseres fire ganger per år; ved månedsskiftene januar/februar, april/mai, september/oktober og november/desember.